

МОЗ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(ПДМУ)

НАКАЗ

«17» березня 2026 р.

м. Полтава

№ 111

Про введення в дію Політики використання технологій штучного інтелекту в Полтавському державному медичному університеті

З метою визначення правових, організаційних та етичних засад використання технологій штучного інтелекту в Полтавському державному медичному університеті, відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про захист персональних даних», «Про авторське право і суміжні права», Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 № 1556-р, Регламенту (ЄС) 2024/1689 Європейського Парламенту та Ради від 01.06.2024, Рекомендацій Міністерства цифрової трансформації та Міністерства освіти і науки України щодо відповідального використання технологій ШІ в закладах вищої освіти, інших нормативно-правових актів України, та Рекомендацій ЮНЕСКО щодо використання генеративного штучного інтелекту в освіті та наукових дослідженнях (2023 р.), на підставі протоколу Вченої ради університету від 11.03.2026 № 8,

НАКАЗУЮ:

1. Увести в дію Політику використання технологій штучного інтелекту в Полтавському державному медичному університеті (далі – Політика) (додається).
2. Керівникам структурних підрозділів університету забезпечити ознайомлення працівників та здобувачів освіти всіх рівнів з цією Політикою.
3. Службі електронного забезпечення університету розмістити текст Політики на офіційному вебсайті університету.
4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Ректор

Вячеслав ЖДАН

ЗАТВЕРДЖЕНО

протокол Вченої ради Полтавського
державного медичного університету

11.03.2026 № 8

УВЕДЕНО В ДІЮ

наказ Полтавського державного
медичного університету

17.03.2026 № 111

ПОЛІТИКА
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В
ПОЛТАВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Полтава 2026

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Ця Політика визначає правові, організаційні та етичні засади використання технологій штучного інтелекту (далі – ШІ) у Полтавському державному медичному університеті (далі — Університет).

Політика поширюється на здобувачів освіти всіх рівнів, педагогічних, науково-педагогічних працівників, наукових співробітників, адміністративний персонал та інших осіб, які використовують системи ШІ в межах діяльності Університету.

Політика розроблена відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про захист персональних даних», «Про авторське право і суміжні права», Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 № 1556-р, Регламенту (ЄС) 2024/1689 Європейського Парламенту та Ради від 01.06.2024, Рекомендацій Міністерства цифрової трансформації та Міністерства освіти і науки України щодо відповідального використання технологій ШІ в закладах вищої освіти, інших нормативно-правових актів України, та Рекомендацій ЮНЕСКО щодо використання генеративного штучного інтелекту в освіті та наукових дослідженнях (2023 р.)

Метою Політики є:

забезпечення відповідального, безпечного та етичного використання ШІ;

підтримка інновацій та розвитку цифрової компетентності;

запобігання порушенням академічної доброчесності;

імплементация інструментів, моделей та методів ШІ в освітні системи Університету;

захист персональних та медичних даних;

мінімізація правових та репутаційних ризиків.

Використання ШІ в Університеті здійснюється з урахуванням можливих ризиків, зокрема:

порушення академічної доброчесності;

порушення авторських прав;

загроз захисту персональних і медичних даних;

виникнення недостовірної інформації (ефект «галюцинування»);

потенційної дискримінації або упередженості алгоритмів.

Університет визнає, що технології генеративного та мультимодального ШІ є сучасним інструментом підтримки навчальної та наукової діяльності.

Сам факт використання технологій штучного інтелекту не вважається порушенням академічної доброчесності за умови дотримання вимог цієї Політики та законодавства України.

Відповідальність настає у разі недоброчесного, незаконного або неетичного їх застосування.

Відповідальність за результати використання ШІ несе особа, яка застосовує відповідний інструмент.

Політика має динамічний характер та підлягає періодичному перегляду з урахуванням змін законодавства та розвитку технологій.

2. ТЕРМІНОЛОГІЯ

Атрибуція ШІ – зазначення ролі, мети та обсягу використання ШІ в продукті де він застосований.

Велика мовна модель (ВММ) (*Large language model (LLM)*) - клас мовних моделей, які використовують алгоритми глибокого навчання та навчаються на великих наборах даних, що можуть містити не тільки текст, а й інші модальності (зображення, аудіо тощо).

Галюцинування (*Hallucination*) - феномен, за якого результат роботи системи генеративного ШІ містить неточну або хибну інформацію, що оманливо представлена як достовірна.

Генеративний штучний інтелект (генеративний ШІ) (*Generative Artificial Intelligence (generative AI)*) - різновид ШІ, який застосовують для створення нового контенту, включно з аудіо, кодом, зображенням, текстом, відео тощо.

Грамотність у галузі ШІ (*AI literacy*) - знання, уміння та навички, які допомагають постачальникам, розробникам, користувачам й особам, що зазнають впливу системи ШІ, беручи до уваги їхні відповідні права та обов'язки, оцінити можливості, ризики й потенційну шкоду, яку може завдати система ШІ на будь якому етапі життєвого циклу, та вжити заходів для її уникнення чи пом'якшення.

Дипфейк (глибока підробка) (*Deep fake*) - контент, згенерований або відредагований за допомогою ШІ, який нагадує реальних людей, об'єкти, місця, інші сутності чи події та вводить в оману щодо справжності або правдивості.

Запит (промпт) (*Prompt*)- вхідний текст, інструкція або завдання для системи ШІ, на які система має відреагувати шляхом генерування контенту.

Набір даних / датасет (*Dataset*) - сукупність даних, яку використовують для тренування, оцінювання (валідації) та тестування алгоритмів і моделей.

Система ШІ (*AI system*) - комп'ютерна програма, яка спроектована для роботи з різними рівнями автономності та може проявляти адаптивність після розгортання, а також яка для явних або неявних цілей робить висновки на основі отриманих вхідних даних, як генерувати результати (зокрема, прогнози, контент, рекомендації або рішення), що можуть впливати на фізичне або віртуальне середовище.

Штучний інтелект (ШІ) (*Artificial Intelligence (AI)*) - як галузь: Загальна назва сукупності інформаційних технологій, як-от алгоритмів, методів, підходів, моделей та сервісів, що створюють та розвивають інтелектуальні системи, здатні виконувати завдання, які зазвичай вимагають людського інтелекту. ШІ охоплює широкий спектр підходів, зокрема тих, що ґрунтуються на навчанні, логіці, пошуку та ймовірнісному міркуванні. ШІ містить такі напрями, як обробка природної мови, машинне навчання, комп'ютерний зір, робототехніка, експертні системи та інші підгалузі, спрямовані на імітацію та розширення можливостей людського мислення й ухвалення рішень; як інструмент: Організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи

наукових методів досліджень й алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі ухвалення рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань. Також термін «ІІІ» використовують як синонім терміна «система ІІІ».

3. ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ ІІІ

Використання ІІІ в Університеті здійснюється відповідно до таких принципів:

Законність

Застосування ІІІ здійснюється відповідно до законодавства України.

Пріоритет людського контролю

Рішення, що мають юридичні, освітні або клінічні наслідки, ухвалюються людиною.

Академічна доброчесність

ІІІ не може використовуватися для підміни самостійної роботи, фабрикації або фальсифікації результатів.

Прозорість

У випадках, передбачених освітньою програмою або вимогами викладача, факт використання ІІІ підлягає чіткому інформуванню.

Безпечність та конфіденційність

Застосовуються лише інструменти, що відповідають вимогам інформаційної безпеки.

Заборона використання

Забороняється використання систем ІІІ, що походять із держави-агресора або суб'єктів, які підпадають під санкції України.

Конфіденційність й управління даними

Забезпечується повага до конфіденційності та захисту даних.

Різноманітність, недискримінація і справедливість

Уникати будь-якої дискримінації чи несправедливої упередженості щодо окремих осіб чи їх груп, забезпечувати рівний доступ, гендерну рівність та культурне різноманіття. Застосування штучного інтелекту повинно бути орієнтоване на формування ефективного, якісного та сучасного освітнього середовища, у тому числі інклюзивного.

Захист втрати інформації

Створення резервних копій даних в системах забезпечення освітнього і наукового процесу, де використовуються інструменти ІІІ.

Системи ІІІ не можуть використовуватися як єдине джерело для встановлення діагнозу, призначення лікування або ухвалення клінічних рішень без обов'язкової участі та відповідальності лікаря.

Принцип пояснюваності (Explainability)

Рішення або рекомендації, сформовані системами ІІІ, повинні бути зрозумілими для користувачів та підлягати поясненню.

4. ЗАСТОСУВАННЯ ОСНОВНИХ ТИПІВ ІНСТРУМЕНТІВ ІІІ

Застосування ІІІ в освітньому середовищі ПДМУ допускається у межах, визначених цією Політикою та чинним законодавством України, зокрема для таких напрямів:

Інтеграція ІІІ в освітній процес (проведення досліджень, підготовка до лекцій та семінарів, індивідуалізація навчання, позанавчальна діяльність тощо).

Підтримка інклюзивності (використання систем розпізнавання мови для допомоги студентам із порушеннями слуху чи мовлення; розробка чатботів і навчальних матеріалів для студентів з особливими освітніми потребами тощо).

Управління освітнім процесом, моніторинг та оцінювання (автоматизоване оцінювання, створення тестів, перевірка письмових робіт із використанням ІІІ, прогнозування результатів навчання для виявлення ризиків і можливостей тощо).

Адміністративна підтримка (автоматизація підготовки документів різного типу, зокрема планово-звітної документації, організаційних та розпорядчих документів тощо, аналіз даних для ухвалення управлінських рішень).

Безперервний професійний розвиток викладачів та адміністративного персоналу (підвищення кваліфікації через онлайн-курси, менторські програми чи інші освітні ініціативи; використання ІІІ для структурування інформації, пошуку матеріалів для саморозвитку та створення навчальних стратегій).

Перелік інструментів ІІІ, що можуть бути застосовані в освітньому середовищі визначений додатком 1 до цієї Політики.

5. ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМИ ІІІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Інтеграція штучного інтелекту в процес викладання та навчання вимагає стратегічного підходу, що узгоджується з принципами ефективної педагогіки та використовує можливості ІІІ для підвищення результативності навчання.

Рекомендовано інтегрувати модулі цифрової та алгоритмічної грамотності до освітніх програм усіх рівнів та спеціальностей, забезпечити підвищення кваліфікації учасників освітнього процесу з використанням ІІІ в освіті.

Ключові педагогічні підходи до впровадження ІІІ у викладанні в Університеті:

Відповідність навчальним цілям

Інструменти ІІІ мають слугувати досягненню навчальних цілей, а не відволікати від них.

Відповідність педагогічним практикам

Технології повинні підтримувати наявні ефективні методи навчання, як активне навчання, диференційоване викладання тощо.

Інтеграція ІІІ у спосіб, що заохочує дослідження, співпрацю або критичне мислення (наприклад, використання ІІІ для створення питань для дискусії чи аналізу даних разом).

Персоналізація навчання

Однією з ключових переваг ІІІ є персоналізація навчального контенту, що враховує потреби кожного студента та покращує залученість і сприйняття інформації.

Сприяння цифровій та ІІІ грамотності

Викладання за допомогою ІІІ також є можливістю навчати ІІІ.

Ознайомлення студентів із базовими поняттями ІІІ, етичними питаннями та тим, як інтерпретувати результати (розуміння упереджень чи обмежень у прогнозах ІІІ).

Заохочення до залученості та співпраці

Інструменти ІІІ можуть пробудити цікавість і сприяти командній роботі, пропонуючи унікальні ресурси чи досвід.

Розвиток навичок критичного мислення

Студенти повинні критично оцінювати результати ІІІ, а не сприймати їх як беззаперечні.

Забезпечення доступності та інклюзивності

ІІІ може підтримувати студентів з різними особистими потребами та різним рівнем навчальних досягнень, усуваючи бар'єри.

Зберігання автономії викладача

ІІІ – це інструмент, а не заміна педагогічного досвіду викладача.

Викладачі мають керувати використанням ІІІ, інтерпретувати його результати та інтегрувати їх у ширші навчальні стратегії.

Відповідність етичним і конфіденційним викликам

Відповідальне використання ІІІ потребує уваги до безпеки персональних даних та дотримання етичних аспектів.

Постійне оцінювання та вдосконалення

Впровадження ІІІ відбувається як ітераційний процес, що потребує постійного аналізу та покращення.

Враховуючи ризики, пов'язані з використанням ІІІ для обходу процедури оцінювання навчальної діяльності здобувача освіти кафедрам рекомендується оптимізувати та модернізувати тактичні підходи до методів контролю – надавати пріоритети тим формам і методам, які складно автоматизувати за допомогою алгоритмів ІІІ: усні опитування, круглі столи, мозковий штурм, дебати, захист створених презентацій в аудиторіях, контроль опанування практичних навичок в клініці (симуляційному центрі / фантомних класах). Також рекомендується використовувати завдання, що спираються на особистий досвід здобувача освіти (на старших курсах).

6. ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ІІІ В НАУКОВІЙ, НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ ТА ІННОВАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Розвиток технологій ІІІ має потенціал значно пришвидшити науково-технічний прогрес. ІІІ може сприяти генерації нових ідей та гіпотез шляхом аналізу великих обсягів даних, а також автоматизувати рутинні завдання, як збір та обробка даних, звільняючи час науковців для більш складних і творчих

аспектів своєї роботи. Однак широке впровадження ІІІ в наукові дослідження вимагає уважного розгляду етичних аспектів, як упередженість алгоритмів та захист даних.

ІІІ доцільно використовувати при:

Ретроспективному аналізу (пошук джерел, їх стислий опис, систематизація) щодо визначеної проблематики.

Генеруванні ідей (для вибору потенційних напрямів, методів, методик, методології, засобів дослідження тощо).

Пошуку прототипів та/або аналогів для винаходів (наприклад, для патентів).

Пошуку необхідних статистичних даних, аналізу даних та визначення закономірностей (зокрема, зв'язків) у BigData.

Аналізу (експертиза, критика) новизни / схожості / відмінності / обмежень наукових результатів (положень, гіпотез, концепцій, моделей).

Аналізу та/або моделювання ризиків / надійності / безпечності застосування винаходів.

Автоматизації рутинних завдань для підвищення продуктивності науковців, покращення якості наукових публікацій.

Подоланні розривів між різними галузями знань (досліджень).

Оптимізації командної роботи в наукових проектах.

Інструменти ІІІ не можуть вказуватись як автори / співавтори наукових публікацій та іншої наукової продукції, оскільки вони не є особами, які можуть нести адміністративну та юридичну відповідальність.

7. ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІІІ В УНІВЕРСИТЕТІ. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Використання технологій штучного інтелекту в Університеті здійснюється з дотриманням принципів законності, академічної доброчесності, прозорості, відповідальності, недискримінації та поваги до прав людини.

Сам факт використання інструментів штучного інтелекту не є порушенням академічної доброчесності за умови дотримання вимог цієї Політики та інших нормативних актів Університету.

Порушенням академічної доброчесності при використанні ІІІ вважається:
подання повністю або частково згенерованих результатів як власної самостійної роботи без належного зазначення факту використання ІІІ;

використання ІІІ з метою створення або маскуванню плагіату;

фабрикація або фальсифікація результатів досліджень, даних, посилань чи джерел за допомогою ІІІ;

використання ІІІ для обходу процедур оцінювання знань або інших форм контролю;

внесення до систем ІІІ неправдивої або маніпулятивної інформації з метою отримання неправомірної переваги;

недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом;

використанні ІІІ для продукування навчальної та наукової продукції для збільшення показників рейтингу.

Результати, згенеровані системами ІІІ, можуть містити недостовірну, вигадану або неточну інформацію. Відповідальність за перевірку достовірності та правомірність використання таких результатів несе особа, яка їх застосовує.

У випадках використання генеративного ІІІ у навчальних або наукових роботах здобувачі освіти повинні зазначати факт такого використання, у спосіб та в порядку визначеними законодавством України та локальними документами Університету.

Науково-педагогічні працівники мають право визначати особливості використання ІІІ в межах конкретної навчальної дисципліни, що фіксується у силабусі або іншому навчально-методичному документі та зобов'язані доносити дану інформацію до здобувачів освіти на першому контактному занятті або під час виробничих зборів.

8. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІІІ

Використання технологій штучного інтелекту в Університеті здійснюється з дотриманням вимог законодавства України у сфері інформаційної безпеки, захисту персональних даних та авторського права, а також внутрішніх нормативних актів Університету.

Захист інформації та персональних даних

Забороняється вводити, передавати або обробляти за допомогою систем ІІІ: інформацію, що становить державну таємницю; конфіденційну службову інформацію Університету без відповідного дозволу;

персональні дані без законних підстав або згоди суб'єкта даних;

медичні дані, що дозволяють ідентифікувати пацієнта.

Обробка персональних даних із використанням ІІІ здійснюється відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» із дотриманням принципів законності, мінімізації та цільового призначення.

У разі використання ІІІ у наукових дослідженнях або навчальному процесі повинні застосовуватися методи анонімізації або псевдонімізації даних.

Для уникання витоку інформації, що є інтелектуальною власністю ПДМУ, при роботі з інструментами ІІІ науково-педагогічні працівники та здобувачі освіти повинні попереджувати та відключати можливість використання власних даних, що уведені в систему програми ІІІ для подальшого вдосконалення моделі ІІІ розробниками, якщо така можливість передбачена даним інструментом ІІІ.

Дотримання авторського права та прав інтелектуальної власності

Використання систем штучного інтелекту не звільняє користувачів від обов'язку дотримання законодавства України у сфері авторського права та суміжних прав.

Забороняється:

використовувати згенеровані матеріали, що містять неправомірно відтворені фрагменти чужих творів;

видавати результати, створені за допомогою ІІІ, за власні авторські роботи без належного зазначення способу їх створення;

використовувати навчальні, наукові або методичні матеріали третіх осіб через системи ІІІ з порушенням ліцензійних умов.

Користувачі зобов'язані ознайомлюватися з умовами використання відповідних сервісів ІІІ, зокрема щодо прав на створений контент, порядку його використання та можливих обмежень.

Університет визнає, що правовий режим результатів, створених із використанням ІІІ, може залежати від чинного законодавства та умов конкретного програмного продукту.

Відповідальність

Особи, винні у порушенні вимог цього розділу, несуть відповідальність відповідно до законодавства України та внутрішніх нормативних актів Університету.

9. УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ВИКОРИСТАННЯ ІІІ

Університет здійснює управління ризиками, пов'язаними з використанням технологій штучного інтелекту, з метою запобігання негативному впливу на освітню, наукову, клінічну та адміністративну діяльність.

Університет застосовує принцип пропорційності при оцінці ризиків використання ІІІ: рівень контролю та регулювання визначається залежно від потенційного впливу відповідної системи ІІІ на права людини, академічну діяльність та клінічну практику.

Основними ризиками використання ІІІ є:

поширення недостовірної або вигаданої інформації;

порушення академічної доброчесності;

порушення прав інтелектуальної власності;

порушення конфіденційності та захисту персональних даних;

надмірна залежність від автоматизованих рішень.

Для мінімізації ризиків Університет забезпечує:

інформування учасників освітнього процесу про обмеження та ризики використання ІІІ;

розвиток цифрової та АІ-грамотності;

впровадження внутрішніх правил і рекомендацій щодо відповідального використання ІІІ;

збереження пріоритету людського контролю при ухваленні рішень.

Системи ІІІ використовуються виключно як допоміжні інструменти та не можуть замінювати професійні, педагогічні, наукові або клінічні рішення людини.

За необхідності Університет може визначати відповідальних осіб або створювати робочі групи з питань впровадження, моніторингу, аудиту та оцінювання ризиків використання ІІІ.

10. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Політика ухвалюється Вченою радою університету та вводиться в дію наказом ректора ПДМУ.

Зміни та доповнення до Політики затверджуються у встановленому порядку.

Політика підлягає періодичному перегляду з урахуванням розвитку технологій ІІІ та змін законодавства.

Політика оприлюднюється на офіційному вебсайті Університету.

Перший проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
10.03.2026

Валентин ДВОРНИК

Проректор закладу вищої освіти
з наукової роботи
10.03.2026

Ігор КАЙДАШЕВ

Проректор закладу вищої освіти
з навчальної роботи
10.03.2026

Давид АВЕТКОВ

Провідний юрисконсульт
10.03.2026

Олена БОРСУК

Уповноважена особа з питань
запобігання та виявлення корупції
10.03.2026

Наталія ШЕВЦОВА

Інструменти генеративного штучного інтелекту

Інструменти, які використовують для генерування різноманітного контенту тексту, зображень, відео, аудіо тощо, як-от ChatGPT та Sora від OpenAI, Gemini від Google, Claude від Anthropic, Grok від X, Microsoft Copilot, Midjourney, Udio, Suno, RunwayML, ElevenLabs.

Інструменти пошуку

Прикладами є ChatGPT Search, Microsoft Copilot (Microsoft Bing AI), Perplexity, You.com.

Програмне забезпечення на основі ШІ

Особливість таких систем у тому, що ШІ тут є важливою або ключовою технологією. Серед таких систем — Adobe Firefly, Microsoft Designer, Grammarly.

Цифрові помічники, або копілоти

Особливість таких систем у тому, що ШІ використовують як допоміжний інструмент до основного. Такими системами є Notion AI, Zoom AI Companion, Copilot for Microsoft 365.

Інструменти для пришвидшення розробки програмних рішень

Такими системами є GitHub Copilot, Cursor, Amazon CodeWhisperer.

Playgrounds

Сервіси, що допомагають тестувати в інтерактивному режимі моделі штучного інтелекту. Такими сервісами є GitHub Models, OpenAI API Playground, Anthropic Claude, а також відповідна функціональність у Google AI Studio, Azure AI Foundry, Hugging Face Spaces.

No/Low code-інструменти

Такі, що допомагають створювати рішення з використанням штучного інтелекту або власні моделі штучного інтелекту. Серед них — Microsoft Copilot Studio, PromptFlow, Designer, AutoML в Azure Machine Learning та Azure AI Foundry, Google AutoML, AWS Sagemaker Canvas.

Програмні інструменти

Такі, що дають змогу створювати рішення за допомогою програмування. Ними є різні SDK та бібліотеки на кшталт LangChain, Semantic Kernel, PyTorch, TensorFlow, ML.NET, Scikit learn, Hugging Face Transformers тощо.

Інструменти для аналітики та візуалізації даних

Як от Tableau з Einstein AI, Power BI з Copilot, ChatGPT та Claude (у режимі аналізу даних), Microsoft Project Sophia.

Спеціалізовані інструменти для наукової діяльності та досліджень

Зокрема MATLAB and Simulink for Artificial Intelligence, Wolfram Alpha, Consensus, Scite.

Цей список інструментів не є вичерпним і підлягає постійному доповненню.